

PERBANKAN ISLAM DI MALAYSIA: TINJAUAN STRATEGI PENGUKUHANNYA

**Mohamad Zaim Ismail¹, Anitha Rosland^{1*}, Mohammad Taquiuddin
Mohamad¹, Nor Hanani Ahmad¹**

¹*Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya*

ABSTRAK

Perbankan Islam Malaysia pada masa kini Islam telah menjangkau tiga dekad pelaksanaan dan telah mengorak langkah menjadi antara penyedia perkhidmatan kewangan terpenting dan berdaya saing seiring dengan kemajuan Malaysia. Oleh itu, adalah menjadi keperluan pada hari ini untuk mengetahui sejauh mana perjalanan perbankan Islam di Malaysia sama ada ia berjalan seiring dengan perkembangan semasa atau sebaliknya. Ini kerana perbankan Islam yang ada kini bukan sekadar menjadi platform simpanan deposit semata-mata, malah turut menghasilkan eksternaliti positif melalui kepada umat Islam khususnya masyarakat Melayu. Dalam mencapai objektif ini, pelbagai usaha telah dilakukan oleh Malaysia bagi tujuan memperkasakan institusi perbankan Islam di Malaysia. Antaranya Pelan Sektor Kewangan 2011-2020 yang dihasilkan oleh Bank Negara Malaysia yang menggariskan pelbagai langkah strategik bagi menyediakan persekitaran yang lebih kondusif dan menambah baik kemampuan Malaysia dalam memudah cara aliran kewangan merentasi sempadan. Antara langkah lain ialah Program Transformasi Ekonomi (ETP) telah mengenal pasti industri kewangan Islam sebagai sektor penting yang menyumbang kepada tambahan pendapatan negara kasar. Selain itu, Akta Perkhidmatan Kewangan Islam juga diwujudkan sebagai langkah untuk memodenkan undang-undang bagi mengawal selia perlakuan dan penyediaan institusi kewangan Islam di Malaysia. Kesemua langkah-langkah ini sekali gus membangunkan taraf hidup masyarakat dan merencanakan lagi ekonomi umat Islam serantau secara keseluruhan.

Kata kunci: *pengukuhan, Perbankan Islam, ekonomi, Malaysia*

* Corresponding author: Anitha Rosland, *Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya*. E-mail: anitharosland@yahoo.com

Pengenalan

Malaysia merupakan sebuah negara yang paling cepat mengalami perkembangan dalam industri kewangan Islam khususnya dalam perbankan Islam. Sistem perbankan Islam yang ada di Malaysia kini telah mendapat pelbagai pengiktirafan dan menjadi rujukan negara-negara lain. Perbankan Islam yang ada kini telah memberikan pengguna pelbagai pilihan dalam memilih instrumen ataupun produk-produk kewangan yang ditawarkan. Umat Islam kini juga mempunyai pilihan untuk memilih sistem perbankan yang selama ini berpaksikan amalan *riba'* kepada satu sistem yang berteraskan Syariah Islam (Abdul Hafiz Alis, 2014).

Perbankan Islam ialah perbankan yang berlandaskan undang-undang Islam (*Syariah*), iaitu *fiqh muamalat* (peraturan) Islam dalam transaksi. Kesemua peraturan dan amalan di dalam *fiqh mu'amalat* berasal dari al-Quran dan al-Sunnah dan sumber sekunder lain seperti kesepakatan pendapat oleh ulama mujtahid tentang sesuatu hukum Syariah (*Ijma'*), menyamakan perkara baru yang tiada nas secara analogi (*Qiyas*) dan hasil usaha daripada para mujtahid dalam merumuskan sesuatu hukum dan nilai melalui kaedah istinbat (*Ijtihad*) (Bank Muamalat Malaysia Berhad, 2014).

Setiap bank yang menawarkan sistem perbankan Islam perlu mematuhi Prinsip Syariah (*Syariah Compliant*). Semua bank Islam dan bank-bank yang menawarkan khidmat perbankan Islam perlu menubuhkan satu jawatankuasa Syariah (*Shariah Committee*) bagi membimbing dan membuat keputusan mengenai perkara-perkara yang berkaitan dengan Syariah dan memastikan bahawa fungsi bank tersebut adalah mematuhi kehendak Syariah (Hussain G. Rammal, 2006). Setiap perkhidmatan berteraskan Islam yang hendak ditawarkan perlu mendapat khidmat nasihat daripada jawatankuasa Syariah masing-masing. Selain itu, setiap bank Islam dan bank-bank skim perbankan Islam (SPI) yang beroperasi di Malaysia tertakluk sepenuhnya pada nasihat Majlis Penasihat Syariah (*Shariah Advisory Council*) Bank Negara Malaysia bagi memastikan keseragaman dalam pendapat dan amalan perbankan dan kewangan Islam (Zulkifli Hasan, 2006). Ahli-ahli jawatankuasa Syariah dan Majlis Penasihat Syariah kebanyakannya terdiri daripada para cendekiawan dan pakar Syariah dalam bidang perbankan dan kewangan Islam (Bank Negara Malaysia, 2014).

Perbankan Islam di Malaysia

Perkembangan perbankan Islam di seluruh dunia turut mempengaruhi perkembangan perbankan Islam di Malaysia. Ini jelas menunjukkan kesedaran dan keprihatinan masyarakat Malaysia terhadap peranan institusi perbankan Islam itu sendiri.

Mengikut statistik yang dikeluarkan oleh Bank Negara Malaysia, sebanyak 17 buah bank Islam yang telah wujud di Malaysia yang beroperasi di bawah sistem perbankan Islam. Ini menunjukkan suatu peningkatan yang mantap jika dibandingkan dengan penubuhan perbankan Islam pada tahun 1983. Segala perkhidmatan yang ditawarkan oleh setiap institusi perbankan dipantau oleh panel Syariah setiap bank yang dilantik.

Perkembangan Sistem Perbankan Islam di Malaysia terus rancak berkembang seiring dengan perbankan konvensional yang sedia kukuh, yang mana sehingga akhir 2013 aset sistem perbankan Islam meningkat kepada RM556,508.5 juta yang merupakan 25.0

peratus daripada jumlah aset sistem perbankan negara. Manakala deposit Sistem Perbankan Islam berkembang 26.6 peratus kepada RM436, 327.6 juta yang merangkumi 26.6 peratus daripada jumlah deposit sistem perbankan dan pembiayaan meningkat sebanyak 27.5 peratus daripada jumlah pinjaman sistem perbankan (Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran, 2013).

Perkembangan sistem dwi perbankan di Malaysia banyak disokong oleh pelaksanaan dasar oleh Bank Negara Malaysia (BNM) terutama daripada segi dasar kewangan. BNM telah menggunakan strategi pertengahan dasar kewangan sejak November 1995 hingga kini dengan mengawal kadar faedah pinjaman asas bagi memperkukuhkan sistem kewangan negara. Kawalan terhadap kadar faedah pinjaman asas ini dilakukan dengan mengambil kira kadar campur tangan tiga bulan dan nisbah keperluan rizab berkanun (SRR) ke dalam pengiraan kadar pinjaman asas. Namun pada April 2004 BNM memperkenalkan rangka kerja baru kadar bunga iaitu menjadikan kadar dasar semalaman (OPR) sebagai petunjuk kepada teras dasar kewangan.

OPR berperanan sebagai isyarat untuk mempamerkan teras dasar kewangan dan sebagai kadar sasaran operasi mudah tunai harian Bank Pusat. Perubahan terhadap OPR akan bertindak sebagai kadar rujukan utama dalam penentuan kadar bunga pasaran yang lain. Maka, dijangkakan pinjaman di dwi sistem perbankan juga dipengaruhi oleh sebarang perubahan dalam dasar kewangan negara. Sebagai contoh, dasar kewangan yang ketat melalui peningkatan kadar faedah akan mengurangkan rizab bank, yang mana seterusnya akan mengurangkan penciptaan kredit melalui pemberian pinjaman. Maka, adalah dijangkakan pinjaman berhubungan negatif dengan dasar kewangan yang ketat. Hubungan yang sama juga berlaku dalam sistem perbankan Islam kerana sebarang perubahan dalam kadar pembiayaan asas (*Base Financing Rate*, BFR) antara bank Islam yang ditentukan oleh BNM memberi kesan ke atas kadar pulangan pembiayaan bank. Laporan tahunan BNM pada tahun 2006 iaitu dari bulan Disember 2004 hingga Januari 2007 menunjukkan kadar pembiayaan asas (BFR) dua bank Islam utama bergerak hampir sama dengan BLR bank konvensional.

Perkembangan Perbankan Islam Moden

Dalam disiplin ilmu Syariah, aspek muamalah merupakan komponen yang sama penting dengan aspek ibadah yang bersifat *ta`abbudi*. Berbanding dengan ibadah yang lebih ketat dari segi pengeluaran hukum, bidang muamalah seperti amalan perekonomian umat Islam adalah lebih anjal selagi mana masih dalam ruang-lingkup yang dibenarkan syarak (Asyraf Wajdi Dusuki, 2010). Kaedah fihiyyah yang mendasari pengeluaran hukum-hukum yang berkaitan muamalah sebagaimana yang dipersetujui oleh kebanyakan ulamak adalah:

الأصل في المعاملات الإباحة, إلا ما دل الدليل على حرمة

“Menurut kaedah asal hukum, muamalah adalah harus kecuali ada dalil yang mengharamkannya”

(Al-Suyuti, 1411H)

Berasaskan prinsip ini jugalah sistem muamalah Islam sentiasa berkembang mengikut peredaran zaman sehingga pelbagai bentuk inovasi (*ibtikar*) baru diperkenalkan dalam amalan ekonomi dan kewangan berdasarkan keanjalan hukum yang berkaitan

muamalah ini sebagaimana disebut juga dalam kaedah fiqhiyyah yang lain:

تغير الفتوى واختلافها بحسب تغير الأزمنة والأمكنة والأحوال والنيات والعوائد

“Perubahan dan perbezaan fatwa (hukum) adalah berasaskan perubahan waktu (masa), ruang (tempat), keadaan, motivasi dan kebiasaan”

(Al-Zarqa, Ahmad Muhammad, 1998)

Daripada perspektif Islam, transaksi pinjaman berasaskan faedah sebagaimana yang diamalkan oleh bank-bank konvensional ini amat jelas bertentangan dengan prinsip Syarak kerana ia merupakan salah satu daripada bentuk riba yang diharamkan (Zulkifli Mohamad Al-Bakri, 2011).

Walaupun sistem muamalah Islam pada hakikatnya telah bermula sejak zaman Nabi Muhammad SAW, namun model perbankan yang kita fahami hari ini merupakan fenomena asing daripada urus niaga tradisional muamalah Islam. Berbanding entiti komersial lain, bank merupakan institusi perantara (*financial intermediary*) yang mengumpulkan dana-dana daripada orang awam atau dikenali sebagai deposit untuk disalurkan kepada pelanggan-pelanggan yang memerlukan pembiayaan sama ada untuk kegunaan peribadi (seperti membeli rumah, kenderaan dan apa sahaja keperluan hidup lain) atau untuk kegunaan syarikat (seperti modal awal untuk memulakan perniagaan, membeli bahan mentah, membayar gaji dan membeli aset-aset untuk mengembangkan syarikat). Dengan kata lain, bank hanyalah satu entiti perantara kewangan yang menghubungkan mereka yang mempunyai simpanan wang berlebihan dengan mereka yang memerlukan wang untuk kegunaan pelbagai urusan hidup seharian.

Dalam melaksanakan tanggungjawab sebagai perantara kewangan ini, bank konvensional yang beroperasi pada zaman moden amat bergantung kepada kontrak atau perjanjian berbentuk pinjaman atau hutang bagi menghubungkan kedua-dua entiti ini. Di satu pihak bank memeterai perjanjian pinjaman dengan pendeposit yang bersetuju memberikan wang mereka untuk dilaburkan bank dengan mendapat pulangan tetap berbentuk faedah. Di satu pihak yang lain bank mengikat kontrak pinjaman dengan pelanggan yang ingin mendapatkan pembiayaan bagi memenuhi keperluan hidup yang pelbagai. Kontrak pinjaman untuk tujuan pembiayaan ini juga berasaskan faedah yang dikenakan pihak bank mengikut kadar tertentu. Perbezaan kadar faedah yang dikenakan ke atas peminjam-peminjam bank dengan kadar faedah yang ditawarkan kepada para pendeposit merupakan sumber perolehan terpenting dalam mana-mana operasi perbankan.

Pemeriksaan Perbankan Islam di Malaysia

Perkembangan perbankan Islam di Malaysia hakikatnya bermula seawal tahun 1962 dengan penubuhan Tabung Haji yang diberi mandat untuk menguruskan dana-dana masyarakat Islam yang menyimpan dengan tujuan untuk membolehkan mereka menunaikan rukun Islam kelima iaitu ibadah Haji. Pada tahun 1980, peserta-peserta Kongres Ekonomi Bumiputera telah meluluskan usul meminta kerajaan membenarkan Lembaga Urusan dan Tabung Haji (LUTH) menubuhkan sebuah bank Islam bagi tujuan mengumpul dan melaburkan wang milik umat Islam. Hasil desakan orang ramai, kerajaan pada 30 Julai 1981, telah membentuk Jawatankuasa Pemandu Kebangsaan

Bank Islam yang dipengerusikan oleh Tan Sri Raja Mohar bin Raja Badiozaman dan Tabung Haji sebagai pihak urus setia (Sudin Haron, 2008).

Untuk membolehkan sebuah bank Islam beroperasi, jawatankuasa ini mencadangkan suatu peruntukan undang-undang baru yang mampu memberi lesen dan mengawal-selia perbankan Islam. Akhirnya, Parlimen meluluskan akta yang dikenali sebagai Akta Bank Islam 1983 yang berkuat kuasa pada 7 April 1983 yang membuka jalan kepada penubuhan Bank Islam pertama di Malaysia.

Pengukuhan perbankan Islam sememangnya amat penting bagi menyaingi institusi perbankan yang berkonsepkan konvensional. Institusi perbankan Islam yang dahulunya Bank Islam Malaysia Berhad dan Bank Muamalat Malaysia Berhad, kini telah berkembang seiring kemajuan dan sistem operasi yang dilakukan oleh institusi perbankan konvensional. Antara lain, negara-negara yang menawarkan sistem perbankan Islam seperti Pakistan, Iran, Sudan pada dahulunya, kini telah merebak ke negara Malaysia dan juga negara-negara Islam yang lain. Namun, negara Malaysia mempunyai pendekatan yang tersendiri dalam menjadikan sistem kewangan Islam suatu institusi perbankan yang penting pada ketika ini. Kerajaan Malaysia sendiri mempunyai langkah yang tersendiri dalam memperkukuhkan sistem perbankan Islam sebagai ikonik baru untuk ekonomi Malaysia (Ahmad Maslan, 2013). Antara langkah-langkah untuk pemerkasaan institusi perbankan di Malaysia ialah:

i. Pelan Sektor Kewangan 2011-2020

Dalam memperkasakan institusi perbankan Islam, kerajaan Malaysia telah menyediakan satu pelan sektor kewangan untuk tempoh 10 tahun iaitu 2011-2020. Meskipun Malaysia telah mencapai beberapa kejayaan besar dalam usahanya untuk menjadi sebuah pusat kewangan Islam antarabangsa, usaha diteruskan untuk menambah baik ekosistem kewangan Islam. Pelan ini menyediakan persekitaran yang lebih kondusif bagi menggembleng jumlah aliran kewangan Islam yang lebih tinggi daripada pelbagai peserta pasaran untuk disalurkan melalui instrumen kewangan Islam yang inovatif. Di samping menyediakan persekitaran yang lebih kondusif, pelan ini juga menambah baik kemampuan Malaysia dalam memudah cara dalam aliran kewangan merentasi sempadan di samping menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi Malaysia. Melalui usaha ini juga, sektor perbankan Islam Malaysia dapat berpadu baik dengan sektor perbankan Islam luar negara khususnya dari Alam Melayu Islam seperti Indonesia, Thailand, Brunei dan Filipina.

ii. Program Transformasi Ekonomi (ETP)

Bagi mengukuhkan lagi institusi perbankan Islam ini, pelbagai program transformasi dilaksanakan di Malaysia supaya setiap unit ekonomi mampu memberi sumbangan yang signifikan kepada kemajuan perbankan Islam. Program Transformasi Ekonomi (ETP) yang dilaksanakan oleh kerajaan telah berjaya menjadikan industri perbankan dan kewangan Islam sebagai sektor penting yang berpotensi menyumbang kepada tambahan pendapatan negara kasar dan juga memberi peluang pekerjaan kepada rakyat Malaysia sendiri menjelang Wawasan 2020. Kerajaan berhasrat untuk menjadi hab global kewangan Islam. Di mana, Malaysia akan dikenali sebagai pusat intelek dan pusat modal bagi kewangan Islam, dan institusi kewangan Islam Malaysia akan mempunyai kedudukan yang signifikan di luar negara. Pembangunan industri kewangan Islam

dizahirkan melalui bidang ekonomi utama negara di bawah pendidikan dan di bawah perkhidmatan kewangan. Contohnya, beberapa institusi pembangunan modal insan seperti Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa, Akademi Penyelidikan Syariah Antarabangsa bagi Kewangan Islam (ISRA) dan Institut Kewangan Asia telahpun ditubuhkan. Malah kerajaan akan terus melabur dalam mengukuhkan kedudukan Malaysia sebagai pusat kecemerlangan bagi kewangan Islam, kajian dan pendidikan.

iii. Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013

Kerajaan Malaysia juga turut memperkenalkan Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013 bagi menggantikan akta-akta kewangan Islam berasingan sebelum ini. Akta baru yang dikuatkuasakan pada 30 Jun 2013 ini merupakan kemuncak dalam usaha Malaysia memodenkan undang-undang yang mengawal selia perlakuan dan penyeliaan institusi perbankan dan kewangan Islam di Malaysia. Ini bagi memastikan undang-undang ini terus relevan dan berkesan untuk mengekalkan kestabilan kewangan, menyokong pertumbuhan inklusif dalam sistem kewangan dan ekonomi, di samping menyediakan perlindungan yang mencukupi untuk pengguna. Undang-undang ini juga memberi kuasa pengawasan, pengawalan dan penyeliaan yang perlu kepada Bank Negara Malaysia untuk mencapai mandatnya yang luas dalam persekitaran yang lebih kompleks dan saling berhubung memandangkan perkembangan kewangan yang bersifat serantau dan antarabangsa. Ini termasuk peningkatan tumpuan terhadap langkah-langkah pencegahan awal untuk menangani isu yang berbangkit dalam institusi kewangan yang mungkin memberikan kesan kepada kepentingan pendeposit dan pemegang polisi, serta keberkesanan dan kecekapan fungsi pengantara kewangan (Bank Negara Malaysia, 2013).

iv. Kesalinghubungan Luaran

Di samping itu, kesalinghubungan luaran pada tahap yang tinggi kepada sistem perbankan Islam akan menjadikan sistem ini lebih berinovasi, mengalami pertumbuhan dan berdaya saing serta memberikan lebih ruang kepelbagaian dan pengagihan semula risiko serta meningkatkan kecekapan pengagihan mudah tunai dan kredit. Perkara ini membuat penilaian tentang tuntutan dan liabiliti merentasi sempadan bank-bank Malaysia dan potensi risiko yang dikaitkan dengan peningkatan intergrasi kewangan. Sifat dan tahap kewangan luaran perbankan Islam di Malaysia telah berubah dan semakin meningkat semenjak krisis kewangan global yang lalu (*Global Financial Crisis*, GFC). Sebahagian besar daripada dedahan luaran sistem perbankan adalah berkait dengan urus niaga dalam kumpulan antara institusi perbankan di Malaysia dengan syarikat induk, subsidiari dan entiti sekutu mereka di luar negara yang kebanyakannya dalam bentuk simpanan dan peminjaman antara bank (Bank Negara Malaysia, 2013).

v. Kesalinghubungan Sistem Perbankan dengan Institusi Kewangan Bukan Bank (IKBB)

Usaha lain yang dilaksanakan bagi memperkasakan perbankan Islam boleh dilakukan dengan mengadakan hubungan erat dengan IKBB. Aktiviti kompleks yang melibatkan transformasi mudah tunai dan kematangan, leveraj keterlaluan dan pemindahan risiko kredit yang tidak sempurna dijadikan sumber risiko sistematik yang berpunca dari kesalinghubungan antara IKBB tertentu dengan sistem perbankan. Aktiviti pengantaraan kewangan IKBB di Malaysia masih tidak kompleks kerana kebanyakannya

hanya tertumpu kepada aktiviti pemberian pinjaman asas dan pelaburan dalam sekuriti hutang biasa dan ekuiti. Aktiviti pengantaraan kewangan IKBB adalah 107.4% daripada KDNK dan jumlah aset IKBB mencakupi 38.4% daripada aset sistem kewangan pada akhir tahun 2013. Daripada jumlah ini, aset yang dipegang dalam bentuk pinjaman dan pelaburan dalam sekuriti hutang mencakupi kira-kira 65.9% daripada KDNK atau 16.1% daripada jumlah aset dalam sistem kewangan. Tahap pengantaraan kewangan oleh IKBB adalah kira-kira separuh daripada saiz aktiviti pengantaraan kewangan yang dijalankan oleh entiti yang dikawal selia oleh Bank. (Bank Negara Malaysia, 2013).

vi. Strategi Pengurangan Risiko Terhadap Dedahan Aset dan Liabiliti

Risiko kadar pulangan bagi industri perbankan Islam kekal terurus dalam keadaan pasaran pendanaan ringgit yang secara amnya lebih stabil dan lebih mudah tunai yang berterusan. Dari segi liabiliti, bank-bank Islam mengeluarkan lebih banyak instrumen pendanaan berkadar tetap dengan tempoh yang lebih panjang serta melanjutkan tarikh penentuan semula harga liabiliti untuk mengecilkan jurang penentuan semula harga antara aset dan liabiliti (Bank Negara Malaysia, 2013).

vii. Pembiayaan yang Berterusan Kepada Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS)

Pertumbuhan pembiayaan ini menunjukkan ekosistem pembiayaan yang kukuh di Malaysia melalui strategi yang terperinci dan menyeluruh sejak penubuhan Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan pada tahun 2004. PKS terus mendapat sokongan pembiayaan dan skim jaminan yang disediakan oleh Perbadanan Jaminan Kredit Malaysia Berhad (CGC, Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad). Malah dengan kerjasama CGC dengan institusi kewangan Islam telah melancarkan skim Jaminan Portfolio Islam (Skim) yang membolehkan PKS mendapat akses dengan cepat kepada kemudahan pembiayaan patuh syariah dengan jumlah antara RM100,000 hingga RM800,000 dengan tempoh pembiayaan antara 36 hingga 84 bulan. Melalui skim ini masa pusingan lebih cepat untuk kelulusan jaminan dan pengeluaran pinjaman melalui suatu set kriteria kelayakan yang ditentukan terlebih dahulu dan prosedur permohonan yang lebih mudah (Bank Negara Malaysia, 2013). PKS merupakan komponen penting ekonomi Malaysia, yang menyumbang sepertiga daripada keluaran dalam negeri kasar (KDNK) dan menyediakan pekerjaan kepada lebih daripada empat juta pekerja atau 60% daripada jumlah guna tenaga. Pembangunan sektor PKS adalah penting bagi memastikan pertumbuhan yang seimbang dan kemakmuran dikongsi bersama dalam peralihan negara menjadi ekonomi yang bernilai tambah tinggi dan berpendapatan tinggi. Secara khusus, sektor ini menyumbang dengan ketara kepada pembasmian kemiskinan disebabkan perusahaan mikro mencakupi lebih tiga perempat daripada jumlah PKS. Sektor ini merupakan sumber pendapatan dan pekerjaan sendiri yang penting bagi isi rumah berpendapatan rendah, terutamanya di kawasan pinggir bandar dan luar bandar.

viii. Variasi Perniagaan dan Produk Perbankan Islam yang didorong oleh Kontrak Syariah

Dalam Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013 ada menyediakan asas perundangan bagi rangka kerja pengawalseliaan yang komprehensif untuk industri kewangan Islam di Malaysia. Fokus penting bagi rangka kerja ini ialah pembangunan piawaian Syariah dan

operasi untuk kontrak-kontrak Syariah yang utama. Piawaian ini bertujuan menggalakkan ketelusan dan keseragaman dalam pengaplikasian kontrak Syariah bagi memastikan dan mengukuhkan kepatuhan Syariah oleh institusi kewangan Islam serta menjadi rujukan penting sebagai pemangkin kepada sikap saling menghormati dan mengeluarkan pendapat Syariah dari pelbagai negara dan akhirnya dapat menggalakkan penawaran produk kewangan Islam yang boleh memenuhi keperluan oleh pilihan pelanggan (Bank Negara Malaysia, 2013).

KESIMPULAN

Kesimpulannya, penulisan ini telah menganalisis sepenuhnya langkah-langkah serta usaha yang telah dilakukan oleh Malaysia dalam memperkukuhkan sistem perbankan dan kewangan Islam di Malaysia. Ternyata begitu banyak usaha telah dibuat bagi memastikan sistem perbankan Islam Malaysia kekal stabil dan utuh malah mampu memenuhi permintaan unit-unit ekonomi di Malaysia malah merentasi rantau Asia Tenggara khususnya dalam kalangan negara-negara Islam serantau. Pelaksanaan sistem dwi perbankan di Malaysia yang bermula dengan penubuhan Bank Islam Malaysia Berhad (BIMB) telah memberi lonjakan baru kepada institusi kewangan Islam sebagai salah satu keperluan penting kepada pengguna khususnya pengguna Islam. Perkembangannya terus rancak seiring perbankan konvensional dengan sokongan pelaksanaan dasar dan pelbagai strategi bagi pemeraksanaan perbankan Islam di Malaysia. Perkara ini memberi impak positif prestasi perbankan Islam agar terus membangun dan stabil melalui pengurusan sistem perkhidmatan dalam pelbagai sektor sehingga melibatkan pertumbuhan pengantarabangsa kewangan Islam.

References

- Abdul Hafiz Bin Alis (2014), *Pengenalan Konsep Perbankan Islam*, Kuala Lumpur: Jabatan Wakaf, Zakat dan Haji
- Ahmad Maslan (2013), *Memperkasakan Sistem Kewangan Islam Sebagai Ikonik Baru*. Merupakan Timbalan Menteri Kewangan, Kenyataan di Dewan Rakyat
- Al-Suyuti (1411H), *al-Ashbah Wa al-Naza'ir*, Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyyah
- Al-Zarqa, Ahmad Muhammad (1998), *Syarh al-Qawa'id al -Fihiyyah*. C. 5, Damsyik: Dar al-Qalam
- Asyraf Wajdi Dusuki (2010), *Sistem Perbankan Islam di Malaysia dan Pengaruhnya Dalam Transformasi Kewangan Dunia Islam*, Kuala Lumpur: Akademi Penyelidikan Antarabangsa Dalam Kewangan Islam (ISRA)
- Bank Muamalat Malaysia Berhad, <http://www.muamalat.com.my/>, diakses pada 9 Julai 2014
- Bank Negara Malaysia (2013), *Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2013*, Kuala Lumpur: Bank Negara Malaysia
- Bank Negara Malaysia (2013), *Pembangunan Sektor Kewangan*, Kuala Lumpur: Bank Negara Malaysia
- Bank Negara Malaysia (2013), *Perkembangan Risiko dan Penilaian Kestabilan Kewangan Pada Tahun 2013*, Kuala Lumpur: Bank Negara Malaysia
- Bank Negara Malaysia (2013), *Ringgit: Rakan Kewangan Anda*, Keluaran Julai 2013, Selangor: Percetakan Asas Jaya (M) Sdn. Bhd.
- Bank Negara Malaysia (2014), *Senarai Institusi Perbankan*, Kuala Lumpur: Bank Negara Malaysia
- Bank Negara Malaysia, <http://www.bnm.gov.my/>, diakses pada 5hb September 2014

- Hussain G. Rammal (2006), "The importance of Shari`ah Supervision in Islamic Financial Institutions", *Corporate Ownership and Control*, Vol. 3, No. 3, hh. 204-208
- Ibn Nujaym (1419H), *Al-Ashbah Wa al-Naza'ir*, Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyyah
Jabatan Wakaf, Zakat dan Haji, <http://www.jawhar.gov.my/>, diakses pada 9 Julai 2014.
- Sudin Haron (2008), *Sistem Kewangan dan Perbankan Islam*, Kuala Lumpur: Kuala Lumpur Business School
- Zulkifli Hasan (2006), "The Roles and Responsibilities of the Shariah Committee of the Islamic Financial Institutions in Malaysia", *Jurnal Syariah*, No. 14, Vol.1, h. 77-91
- Zulkifli Mohamad Al-Bakri (2011), *Kewangan Islam Dalam Fiqh Syafi'i*, Kuala Lumpur: IBFIM